

MADDE 98

DOÇ. DR. HATİCE DUYGU ÖZER

ÜCRETLERDEN KESİNTİ YAPILMAMASI, ÖZEL SİĞORTALARA İLİŞKİN HÜKÜMLER VE SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMELERİNİN YÜRÜTÜLMESİ

MADDE 98- İşveren, sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası için kendisine düşen yükümlülükler nedeniyle, sigortalıların ücretlerinden kesinti yapamaz. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel sigortalara ilişkin hükümler, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmaz.

Bu Kanun gereğince sağlık hizmetlerinden yararlananların ödemekle yükümlü oldukları katılım payları, özel sigorta şirketleri tarafından teminat veya ödeme konusu yapılamaz.

(Ek fıkra: 17/4/2008-5754/58 md.) Yıllık veya daha uzun süreli tamamlayıcı veya destekleyici özel sağlık sigortalarına ilişkin usûl ve esaslar Kurumun uygun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenir.

Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri kapsamında yapılacak her türlü işlemler ve hesaplaşmalar, Kurum tarafından yürütülür. İlgili sözleşmelerde irtibat kurumuna yapılan atıflar, Kuruma yapılmış sayılır.

AÇIKLAMA

Bu maddede birbirinden farklı konuları içeren birden fazla husus düzenmiş olup, bunlardan ilki birinci fıkranın ilk kısmında yer alan, işverenin sigor-

talıların ücretlerinden kesinti yapamamasına ilişkin olanıdır. Bu hükme göre, İşveren, sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası için kendisine düşen yükümlülükler nedeniyle, sigortalıların ücretlerinden kesinti yapamayacaktır. Bu yükümlülükler, sigortalıları adına yapacağı prim ödemeleri olabileceği gibi kanunda işveren için öngörülen bildirim, belge vs. verme yükümlülüklerine ilişkin masraflar ya da bunlara yönelik idari para cezaları hatta SGK'nın talebine istinaden ödediği rücu alacakları da olabilecektir. Benzer bir düzenlemenin İş Kanunu m. 62'de, "...işverene düşen yasal bir yükümlülüğün yerine getirilmesi nedeniyle...işçi ücretlerinden her ne şekilde olursa olsun eksiltme yapılmaz." şeklinde kaleme alındığı görülmektedir. Aynı yönde olmak üzere, 506 sayılı mülga SSK.m127'de de, "İşveren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden ve sair masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden indirme yapamaz." hükmü bulunmaktaydı. Düzenlemelerin ortak yanı, işverenin ücrette kesinti yapamayacağıdır. Bu durumda kanaatimizce ücret niteliğinde olmayan ödemeler yönünden işverene bu hakkı tanımanın mümkün olması gerekir.

Birinci fıkranın devamında ise, Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel sigortalara ilişkin hükümler, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir.506 sayılı Kanun m.133'de de aynı şekilde yer verilmiş olan bu hükümlerle ilgili olarak sorun yaşandığı ve uygulamada sosyal sigortalar ile özel sigortalar sıklıkla birbirlerine karıştırılabildiği bilinmektedir. Özel sigortalara ilişkin hukuki düzenlemelerle sosyal sigortalara ilişkin yasal düzenlemeler arasında genel kanun –özel kanun ilişkisi de bulunmadığından ve söz konusu kanunların farklı işlevleri olduğundan, incelmekte olduğumuz metinde bu yönde hükme yer verilmesi olağandır. Nitekim benzer bir ifadeye TTK m.1450'de, "Sosyal güvenlik kurumları ile yapılan sözleşmeler hakkında, kendi kanunlarında aksine hüküm bulunmadıkça, bu Kanun hükümleri uygulanmaz" hükmüne yer verilmiştir. Anılan hükmün gerekçesinde ise, "Madde kanun hükümlerinin uygulama alanı ile ilgilidir. En geniş anlamıyla sigorta, sosyal güvenliğin bir parçasını oluşturan sosyal sigortalı ve özel sigortalı ifade eder. Ancak, özel sigortalı ile toplumun kendisine özel bir önem bağladığı ve kişilere sosyal riskler karşısında geliri ne olursa olsun ekonomik güvence sağlamayan sosyal güvenlik sistemi birbirinden farklı esaslar üzerine kurulmuştur. Bu nedenle de sosyal güvenlik kurumları ile yapılan sözleşmeler bu Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır." ifadelerine yer verilerek, sosyal sigorta ile özel sigortalı arasındaki farka işaret edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Bu Kanun gereğince sağlık hizmetlerinden yararlananların ödemekle yükümlü oldukları katılım payları, özel sigorta şirketleri tarafından teminat veya ödeme konusu yapılamayacağı düzenlenmiştir. Genel sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetinden yararlananların katılım payı ödeme yükümlülüğü, sağlık hizmetlerinden yararlananların yanı sıra aynı edimlere hak kazananlar için de söz konusudur.

İncelediğimiz maddeye 5754 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle sonradan eklenen hükme göre ise, Yıllık veya daha uzun süreli tamamlayıcı veya destekleyici özel sağlık sigortalarına ilişkin usûl ve esaslar Kurumun uygun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından belirleneceği kabul edilmiştir. Bu hükümlerle ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi'ne açılan iptal davasında, (E.2008/56, K. 2011/58, T.30.3.2011, R.G. 28.12.2011-28156) özel sağlık sigortalarına ilişkin usul ve esasların yasa ile belirlenmesi gerektiği, Anayasa'ya göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilemeyeceği gerekçesiyle iptal isteminde bulunulmuştur. Ancak Anayasa Mahkemesi, "...5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 'Sigorta sözleşmeleri' başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrasında, sigorta sözleşmelerinin ana muhtevasının, Hazine Müsteşarlığınca onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenleneceği; 'Tarifeler' başlıklı 12. maddesinin ikinci fıkrasında, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan'ın, gerek görülen hallerde hayat, bir yıldan uzun süreli ferdi kaza, sağlık, hastalık ve ihtiyari deprem sigortaları tarifeleri ile prim, formül ve cetvellerinin uygulamaya konulabilmesini Hazine Müsteşarlığı'nın onayına tabi kılabileceği; 'Zorunlu sigortalar' başlıklı 13. maddesinin ikinci fıkrasında ise Hazine Müsteşarlığı'nın, zorunlu sigortaya konu teşkil eden menfaat üzerinde yapacakları iş ve işlemler nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alarak zorunlu sigorta denetimi yapabilecekleri belirlemeye yetkili olduğu öngörülerek, Hazine Müsteşarlığı'na sigortacılıkla ilgili bazı yetkiler tanınmıştır.." gerekçelerine istinaden iptal istemini reddetmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise, Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri imzalanmış ülkelerde çalışanların söz konusu sözleşme kapsamında yapılacak her türlü işlemleri ve hesaplaşmalarının , Kurum aracılığı ile yürütüleceği düzenlenmiştir.